

Котляренко Лідія Теодорівна,
професор кафедри криміналістичного
забезпечення та судових експертиз
Національної академії внутрішніх справ,
доктор біологічних наук, професор

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ СУДОВИХ ЕКСПЕРТІВ-ХІМІКІВ У НАЦІОНАЛЬНІЙ АКАДЕМІЇ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Забезпечення розкриття та розслідування злочинів залежить від правильної взаємодії окремих підрозділів Національної поліції із суб'єктами досудового розслідування, в тому числі експертними підрозділами. На сьогодні активно відбувається процес реформування системи Міністерства внутрішніх справ України (далі МВС), який зачіпає різні напрямки правоохоронної діяльності.

Підготовка експертних кадрів у МВС відбувається в Експертній службі МВС України, а також у Національній академії внутрішніх справ. Так у навчально-науковому інституті № 2 Національної академії внутрішніх справ проходить навчання у магістратурі зі спеціальності 081 «Право» за спеціалізацією «Судова експертиза». Для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» за даною спеціалізацією з напрямку хімічних досліджень студенти повинні мати базову вищу (академічну) хімічну або біологічну освіту. Під час навчання вони проходять спеціальну підготовку з проведення досліджень наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів, прекурсорів, сильнодіючих та отруйних речовин. Навчання за спеціалізацією проходить у лабораторії досліджень матеріалів, речовин та виробів, а саме відділі досліджень наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів Державного науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України (далі – ДНДЕКЦ) під керівництвом висококваліфікованих судових експертів даного центру та науковців НАВС.

ДНДЕКЦ є державною спеціалізованою науково-дослідною установою судової експертизи – головним підрозділом Експертної служби МВС, на яке покладено організаційно-управлінське та науково-методичне керівництво діяльністю територіальних НДЕКЦ, як і Експертною службою загалом.

Навчальні дисципліни «Судова експертиза наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів» та «Судова експертиза сильнодіючих та отруйних речовин» являють собою єдність аудиторної та позааудиторної роботи, різних форм самостійної роботи з обов'язковим контролем з боку викладачів.

Аудиторні заняття проводяться у формі лекцій, семінарських і практичних занять. На лекційних заняттях викладач у стислій формі викладає необхідний матеріал з певної теми. На семінарських заняттях викладачем і студентами здійснюється обговорення кожної теми з викладеного матеріалу, детально розглядаються проблемні питання, які виникають у студентів при їх засвоєнні. Лекційний матеріал, методичні вказівки для підготовки до семінарських і практичних занять, тестові завдання, відеофільми розміщені на WEB-сторінці НАВС для дистанційного навчання.

На практичних заняттях студенти виконують практичні завдання, які є однією із форм організації навчання, що має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, отриманих під час лекцій і семінарських занять, а також застосування цих знань на практиці.

Самостійна робота полягає у вивченні матеріалу, що виноситься на семінарські заняття, опрацювання лекційного матеріалу, основної та додаткової літератури, ознайомлення із нормативно-правовими джерелами. Для опрацювання кожної окремої теми рекомендуються запропонована література, методичні поради до кожної теми.

На вивчення навчальної дисципліни «Судова експертиза наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів» програмою передбачено 360 годин, з них аудиторних та на самостійну роботу по 180 годин. При вивченні навчальної дисципліни «Судова експертиза сильнодіючих та отруйних речовин» – усіх разом 330 годин, з яких аудиторних 180 годин, а на самостійну роботу відводиться 150 годин. За період вивчення дисциплін студенти повинні виконати не менше трьох навчальних експертиз з кожної навчальної дисципліни. Необхідно зазначити, що проведення навіть найпростішої експертизи не є механічним процесом, а є таким, що носить науково-дослідний, пізнавальний характер, вимагає від майбутнього експерта значної зосередженості та творчого підходу, а отже, відповідного часу на її виконання.

По завершенні вивчення вище вказаних дисциплін згідно навчального плану студенти проходять двомісячні стажування в територіальних НДЕКЦ чи в ДНДЕКЦ і повинні самостійно виконати не менше шести навчальних експертиз відповідно до можливостей підрозділу в якому проходять стажування. Після успішного захисту представлених матеріалів проходження стажування, студент вважається допущеним до складання Державної атестації.

Таким чином, одночасне поєднання в освітньому процесі наукової та практичної складової підвищує не лише пізнавальну активність і самостійність студентів при вирішенні як навчальних, так і практичних завдань, але й забезпечує індивідуальний підхід у навчанні, розвиток професійного інтересу й мотивації, а також сприяє

активному формуванню практичних вмінь і навичок у майбутніх судових експертів-хіміків з дослідження наркотичних засобів, психотропних речовин, сильнодіючих і отруйних речовин.